

Advies van het Comité van de Regio's over de „Mededeling van de Commissie over milieu en werkgelegenheid: bouwen aan een duurzaam Europa”

(1999/C 51/07)

HET COMITÉ VAN DE REGIO'S,

gelet op de mededeling van de Commissie over milieu en werkgelegenheid: bouwen aan een duurzaam Europa;

gelet op het besluit van de Commissie van 26 november 1997 om het Comité hierover te raadplegen, overeenkomstig artikel 198 C, eerste alinea, van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap;

gelet op het besluit van het Bureau van 12 maart 1998 om een advies terzake op te stellen en commissie 4 „Ruimtelijke ordening, stadsbeleid, energie, milieu” met de voorbereidende werkzaamheden te belasten;

gelet op het op 22 april 1998 door commissie 4 goedgekeurde ontwerpadvies (CDR 75/98 rev.) (rapporteur: de heer Garcia Cañal, later vervangen door de heer Verdín),

tijdens zijn 26e zitting van 18 en 19 november 1998 (vergadering van 19 november) het volgende advies met meerderheid van stemmen goedgekeurd.

I. INLEIDING

Het hulpbronnenprobleem

1. Het Comité van de Regio's onderschrijft de mening dat werkloosheid één van de belangrijkste uitdagingen is waar de Europese economie op dit moment voor staat. Er is dan ook sprake van een onderbenutting van de beschikbare arbeidskrachten.

2. Het CvdR meent dat er, na een aantal decennia van continue groei, problemen van milieuvervuiling en uitputting van hulpbronnen zijn ontstaan die vragen om herziening van het model van economische groei. De huidige overbenutting van natuurlijke hulpbronnen kan toekomstige economische groei in de weg staan. Deze uitbuiting van het milieu staat in nauw verband met de productie- en consumptie maatschappijen van de geïndustrialiseerde landen. De Europese landen, die tot deze groep behoren, zijn medeverantwoordelijk voor deze situatie. De milieuverontreiniging wordt met name veroorzaakt door de industrie, de energiesector, de industriële landbouw en de vervoerssector, maar ook door het consumptiepatroon van de huishoudens.

Het politieke mandaat

3. De Mededeling van de Commissie over milieu en werkgelegenheid die in dit advies aan de orde is, is gebaseerd op de conclusies van de Europese Raad van Amsterdam (juni 1997), die in het recent ondertekende Verdrag van Amsterdam zijn opgenomen.

4. Het CvdR is ingenomen met het feit dat in het nieuwe Verdrag bijzondere aandacht wordt besteed aan milieu- en werkgelegenheidsproblemen, waarmee de EU te kampen heeft.

5. In overeenstemming met de in Amsterdam bereikte akkoorden op werkgelegenheidsgebied, heeft de Commissie in haar Mededeling „Ontwerprichtsoeren voor het werkgelegenheidsbeleid van de lid-staten in 1998” (1 oktober 1997) een aantal prioriteitsgebieden vastgesteld. Zij vormden het kader voor de discussie tijdens de buitengewone Europese Top over werkgelegenheid op 20 en 21 november 1997 in Luxemburg. Het CvdR is het ermee eens dat deze richtsnoeren een leidraad vormen voor het werkgelegenheidsbeleid van de lid-staten. Hiermee moet ervoor worden gezorgd dat het huidige economische herstel blijvend vergezeld gaat van een hoog werkgelegenheidsniveau en een stabiel macro-economisch klimaat.

6. Het stemt het CvdR tot tevredenheid dat in het nieuwe Verdrag van Amsterdam het bereiken van duurzame ontwikkeling wordt gedefinieerd als één van de expliciete doelstellingen van de EU. Ook toont het zich verheugd dat met het beleid van de Gemeenschap op dit gebied een hoog niveau van bescherming wordt nagestreefd, rekening houdend met de verscheidenheid aan bestaande situaties in de verschillende regio's en gemeenten, en uitgaande van de principes van behoudzaamheid en preventieve actie, het principe van herstel van de schade aan het milieu, bij voorkeur bij de bron, en het principe van „de vervuiler betaalt”.

II. DE SAMENHANG TUSSEN MILIEU EN WERKGELEGENHEID

Economische groei en duurzame ontwikkeling

7. Het CvdR is van mening dat het in de inleiding van dit advies gestelde probleem van de hulpmiddelen

opgelost moet worden door het invoeren van een nieuw groeimodel, waarin milieubescherming en banengroei samengaan, zoals is gesteld in het Witboek over groei, concurrentievermogen en werkgelegenheid van de Europese Commissie: „een belangrijke doelstelling van het nieuwe ontwikkelingsmodel is een eind te maken aan de directe relatie tussen economische welvaart en milieuverontreiniging”. Er moet gestreefd worden naar duurzame economische ontwikkeling, met behoud van het milieu en zonder het gebruik van natuurlijke hulpbronnen in de toekomst in gevaar te brengen.

8. Het ontwikkelen van nieuwe, milieuvriendelijkere processen en producten vereist toepassing van nieuwe, schonere technologieën waarbij minder intensief gebruik wordt gemaakt van natuurlijke hulpbronnen. Daarvoor moeten investeringen gedaan worden, die nieuwe arbeidsplaatsen opleveren. Op die manier kunnen beide doelstellingen tegelijkertijd bereikt worden.

Op weg naar een duurzaam Europa met veel werkgelegenheid

9. Het CvdR meent dat voor het opbouwen van een duurzaam Europa de volgende doelstellingen gecombineerd moeten worden: het verwezenlijken van een concurrerende economie, het terugdringen van vervuiling, een efficiënter gebruik van energie en grondstoffen en een verhoging van het werkgelegenheidsniveau. Voor het ontwikkelen van doeltreffende acties is kennis nodig over het verband dat bestaat tussen milieu en werkgelegenheid.

10. Dit verband is grondig geanalyseerd tijdens de in mei 1997 door de Commissie en het Europees Parlement georganiseerde conferentie over milieu en werkgelegenheid. Tijdens die conferentie is gebleken dat milieumaatregelen zowel positieve als negatieve gevolgen hebben voor de werkgelegenheid.

11. Positieve effecten hebben, volgens het CvdR, een reeks activiteiten van ondernemingen die goederen en diensten op milieuterrein produceren, een sector die gewoonlijk wordt aangeduid met milieu-industrie of eco-industrie. Hierbij komen activiteiten met betrekking tot schone technologie, hernieuwbare energiebronnen, afvalrecycling, natuur- en landschapsbescherming en renovatie van verpauperde stadsgebieden. Naast dit ontstaan van directe werkgelegenheid moet gedacht worden aan indirecte effecten in andere economische sectoren, doordat milieubedrijven ook goederen en diensten aanschaffen en doordat de werknemers in de milieusector meer geld beschikbaar hebben voor consumptie.

12. Het CvdR is zich ervan bewust dat milieumaatregelen negatieve gevolgen kunnen hebben voor de werkgelegenheid in de sectoren waar deze regelgeving van toepassing is. Het kan daarbij gaan om verslechtering van de concurrentiepositie, sluiting van fabrieken en bedrijfsverhuizing.

13. Het CvdR wijst erop dat de negatieve gevolgen voor de concurrentiepositie voornamelijk afhangen van de sector of het soort bedrijf in kwestie. De kosten van de milieuwetgeving zijn het hoogst voor vervuilende en van natuurlijke hulpbronnen gebruik makende sectoren. De rekening valt ook hoog uit voor sectoren of bedrijven die reeds een zwakke concurrentiepositie hebben. In deze gevallen zijn de concurrentieproblemen niet alleen te wijten aan milieueisen.

14. Het CvdR is de mening toegedaan dat negatieve effecten op de werkgelegenheid door bedrijfssluiting of inkrumping van de productie niet uitsluitend te wijten zijn aan milieubeleid, aangezien dit soort besluiten normaliter voortvloeit uit een reeks negatieve factoren.

15. Het CvdR benadrukt dat milieueisen geen doorslaggevende factor blijken te zijn voor vestigingsbesluiten, behalve in heel specifieke gevallen van zeer verontreinigende, gewoonlijk in achteruitgang zijnde industrieën. Het baseert zich hierbij op studies die zijn verricht naar keuzen van bedrijfsvestiging.

16. Aangezien het milieubeleid gericht moet zijn op versterking van de positieve effecten en verzwakking van de negatieve, is het Comité van de Regio's het eens met de drie aspecten die naar voren komen in de Mededeling van de Europese Commissie over milieu en werkgelegenheid met betrekking tot het ontwikkelen van dit beleid: gebruik van economische instrumenten, investeren in het verbeteren van het milieu, door het gebruik van nieuwe, minder verontreinigende technologie ter vervanging van end-of-pipe-oplossingen, en versterking van de concurrentiepositie van de betrokken bedrijven.

De overschakeling „in goede banen geleid”

17. Naar de mening van het CvdR moet speciale aandacht uitgaan naar de te volgen strategie voor een soepele overgang naar een model voor duurzame ontwikkeling. Hierbij moeten mogelijke negatieve effecten op de internationale concurrentiepositie van bepaalde sectoren en regio's en gemeenten die kwetsbaarder zouden kunnen zijn voor een strenger milieubeleid, beperkt blijven. Concreet betekent dit dat moet worden voorgesteld het beleid geleidelijk in te voeren, voor een aanzienlijke mate van internationale afstemming te zorgen en de milieu-uitgaven op specifieke regio's en sectoren te richten.

III. ONDERSTEUNEND BELEID TEN BEHOEVE VAN WERK EN MILIEU

Dringende taken

18. Het CvdR deelt de mening van de Commissie dat voor het bereiken van duurzame ontwikkeling integratie

nodig is van milieuoverwegingen en van bovengenoemd ondersteunend beleid in de sectoren die de grootste verantwoordelijkheid dragen voor milieuverontreiniging in de EU. Deze strategie is niet alleen positief voor het milieu, maar ook voor het aantal arbeidsplaatsen, in het kader van een proces van structurele verandering en algehele verbetering van het Europees concurrentievermogen. Het Comité benadrukt echter dat investeringen in milieubehoud niet uitsluitend mogen worden gerechtvaardigd met het argument van werkgelegenheidseffecten, maar in de eerste plaats moeten worden gedaan uit milieuoverwegingen. Tevens moet gezorgd worden voor verandering van het consumptiepatroon van de Europese bevolking, die op haar beurt een verschuiving in de andere sectoren teweeg zal brengen.

Industrie

19. Het CvdR stelt dat de invoering van striktere wetgeving, het gebruik van schonere en meer efficiënte technologie, het ontwikkelen van milieuvriendelijkere producten en het versterken van kwaliteitsbeleid binnen bedrijven, een belangrijke rol kunnen spelen bij de groei van veel sectoren. Dat leidt tot markttuitbreiding en verbetering van hun concurrentievermogen. Anderzijds verstevigt dit de positie van sectoren die goederen en diensten op milieuterrein produceren.

20. Het CvdR is, evenals de Commissie, van mening dat de verwachte veranderingen met betrekking tot de organisatie van het werk en van ondernemingen, en vooral de gevolgen van meer uitbesteding, een groot effect zullen hebben op de werkgelegenheid in het midden- en kleinbedrijf.

Verkeer en vervoer

21. Het CvdR is het standpunt toegedaan dat de belangrijkste problemen in deze sector veroorzaakt worden door intensief gebruik van het wegennet, met duidelijk negatieve gevolgen voor het milieu, en door de bestaande inefficiëntie van de Europese spoorwegnetten en de waterwegen. In dit verband wijst het Comité op de beginselen van een vooruitstrevend en duurzaam vervoersbeleid, zoals die zijn neergelegd in de resolutie van 14 mei 1998 over het „Europees handvest van de regio's en gemeenten t.b.v. een vooruitstrevend en duurzaam vervoersbeleid”⁽¹⁾. Men dient alles in het werk te stellen om de daarin genoemde doelstellingen te verwezenlijken.

22. Daarom stemt het CvdR in met de maatregelen die in de EU op dit gebied worden genomen: ontwikkelen van het vervoer per spoor, over de rivieren en over zee, bevordering van intermodaal vervoer, gebruik van openbaar vervoer, zowel stads- als streekvervoer; gebruik van nieuwe, minder vervuilende vervoerssystemen; introductie van intelligente vervoersondersteunende systemen en innovatie en technologische

ontwikkeling in de auto-industrie. Deze aspecten maken duurzamer verkeer en vervoer mogelijk, en leiden tegelijkertijd tot initiatieven die arbeidsplaatsen opleveren.

Energieopwekking

23. Het CvdR is van mening dat er gezocht moet worden naar een energiemodel dat minder vervuilend is en efficiënter in het gebruik van hulpbronnen, door het ontwikkelen van activiteiten op het gebied van energiebehoud en het gebruik van hernieuwbare energiebronnen. Het toont zich verheugd over de initiatieven die reeds zijn ontplooid in een aantal lid-staten die zeer actief zijn op dit gebied (zoals Denemarken en Duitsland), en waar een groot aantal arbeidsplaatsen gecreëerd kan worden.

Landbouw

24. Sinds de hervorming van 1992 zijn in het GLB maatregelen opgenomen die integratie van milieuoverwegingen in de landbouwsector ten doel hebben. Deze doelstelling maakt ook deel uit van Agenda 2000, waarin de noodzaak wordt erkend van een groter evenwicht tussen een aanbod van hoogwaardige landbouwproducten en de bescherming van de natuurlijke omgeving, inclusief natuurlijke hulpbronnen (water en bodem).

25. Het CvdR is het eens met de Commissie dat voor het scheppen van arbeidsplaatsen met name vier gebieden van belang lijken, die genoemd worden in de Mededeling over milieu en werkgelegenheid: behoud en bescherming van landschappen, natuurgebieden en waardevolle habitats; duurzaam bosbeheer; ontwikkeling en toepassing van nieuwe gewassen in de non-food-sector en tenslotte ontwikkeling van de biologische landbouw.

Consumptiepatronen en huishoudens

26. Consumenten zijn al aan het experimenteren met milieuvriendelijkere producten. Deze verschuiving heeft directe consequenties voor de genoemde sectoren, aangezien ondernemingen hun productie af moeten stemmen op de nieuwe vraag.

27. Het CvdR meent, evenals de Commissie, dat acties die tot doel hebben zowel consumenten als producenten bewust te maken van en te informeren over de noodzaak „groene” diensten en goederen te gebruiken en in hun gedrag rekening te houden met het milieu, de invloed van ondersteunend beleid in de verschillende sectoren zullen versterken.

Ruimtelijke-ordeningsaspecten

28. Aangezien milieuverontreiniging in bepaalde gebieden onmiddellijke gevolgen heeft, wil het CvdR vooral de nadruk leggen op de ruimtelijke dimensie van dit probleem. Hoewel het vraagstuk van de milieuvervuiling niet in alle Europese regio's en gemeenten hetzelfde is, zijn er wel twee gemeenschappelijke elementen aan te wijzen: stadsgebieden zijn aan vernieuwing en herstel

⁽¹⁾ PB C 251 van 10.8.1998, blz. 7.

toe en de natuurlijke leefomgeving en de bevolking in plattelandsgebieden moeten behouden worden. Vanuit werkgelegenheidsoogpunt bieden deze twee aspecten belangrijke mogelijkheden.

Bij de arbeidsplaatsen die bedoeld zijn ter correctie van negatieve effecten van milieubelastingen, zou ook rekening gehouden moeten worden met de nationale, regionale en lokale omstandigheden zoals bijvoorbeeld het klimaat, de bodemgesteldheid, de hydrologische omstandigheden, de flora en fauna, de geologische situatie etc. Het gaat daarbij met name om plaatsen waar de natuurlijke en geografische omstandigheden bijzondere kenmerken vertonen ten opzichte van andere regio's in de Europese Unie.

Stadsontwikkeling

29. In de meeste Europese stedelijke gebieden moet men nu een oplossing vinden voor de gevolgen van een model voor economische groei waarbij geen rekening werd gehouden met de invloed op het milieu. Een aantal factoren heeft in veel steden geleid tot herziening van het stadsbeleid: renovatie van stadscentra en panden, ontwikkeling en verbetering van infrastructuren, de sociale crisis in sommige wijken, en een mogelijke en noodzakelijke oplossing van dat probleem, de noodzakelijke aanpassing van voormalige bedrijfslocaties, gebruik en herstel van het historisch erfgoed en de toenemende belangstelling van de stadsbevolking voor groenvoorzieningen.

30. Het CvdR deelt het standpunt van de Commissie dat beleid voor stadsherstel een groot aantal banen kan opleveren.

Doelmatig bodemgebruik

31. Het steeds grotere beslag dat op de ruimte gelegd wordt, de beperkte hoeveelheid ruimte en het intensieve gebruik van de grond vereisen een efficiënter bodemgebruik in de toekomst, door middel van sanering, hergebruik en bestemmingswijziging. Dergelijke maatregelen brengen in het algemeen veel arbeid met zich.

Plattelandsontwikkeling

32. Aantasting van het milieu is in veel Europese plattelandsgebieden veroorzaakt door de trek naar de stad. Voormalige landbouwgebieden werden achtergelaten en zo gingen traditionele onderhoudstechnieken verloren. Een andere oorzaak is de toenemende intensivering van de landbouw in de laatste twintig jaar, die heeft geleid tot een afname van de biodiversiteit, tot bodemerosie en watervervuiling door nitraten en bestrijdingsmiddelen. Voorts zijn er natuurgebieden waar het ecologisch evenwicht is verstoord als gevolg van intensief toerisme, zoals in bepaalde kust- en berggebieden.

33. Het CvdR hecht zijn goedkeuring aan de voorstellen van de Commissie die deel uitmaken van Agenda 2000, aangezien er arbeidsplaatsen in de landbouw en in landelijke gebieden zullen ontstaan door het belonen van arbeidsintensief werk, zoals biologische

landbouw, bosbouw, milieubehoud en ontwikkeling van nieuwe diensten (bijvoorbeeld plattelandstoerisme).

Ondersteunend beleid

34. In de Mededeling van de Europese Commissie over milieu en werkgelegenheid, waarin de richtsnoeren worden gevolgd van het Vijfde beleids- en actieprogramma en het voortgangsrapport „Op weg naar een duurzame ontwikkeling”, wordt voorgesteld mechanismen in te voeren met het oog op effectieve toepassing van de milieuwetgeving. De nadruk ligt op het ontwikkelen van een fiscaal beleid dat zowel de werkgelegenheid als het milieu ten goede komt; milieuoverwegingen moeten deel gaan uitmaken van andere belevingsvormen (beleid met betrekking tot onderzoek en technologische ontwikkeling, overheidsuitgaven, handelsbeleid en werkgelegenheids- en onderwijsbeleid).

De tenuitvoerlegging van het „acquis” op milieugebied

35. In de Mededeling van de Commissie „De tenuitvoerlegging van de communautaire milieuwetgeving”⁽¹⁾ wordt aangegeven hoe de tenuitvoerlegging van de milieuwetgeving in de EU-lid-staten verbeterd en versterkt kan worden. Het CvdR is het met de Commissie eens dat verder mechanismen ingevoerd moeten worden met het oog op zowel naleving van de wetgeving als effectieve toepassing ervan in de praktijk. Aangezien de minst ontwikkelde landen, regio's en gemeenten van de Unie te maken hebben met de grootste schaarste aan hulpmiddelen, is het CvdR van mening dat een aanzienlijk deel van de Gemeenschapsgelden moet worden aangewend voor het bevorderen van investeringen ten behoeve van bovengenoemde tenuitvoerlegging.

Werk- en milieuvriendelijkere belastingheffing

36. Het CvdR is van oordeel dat de belastingdruk op arbeid de laatste jaren is toegenomen, waardoor de kosten van deze productiefactor uitermate hoog geworden zijn, wat het gebruik van arbeid benadeelt. Het vindt dan ook, zoals in de Mededeling van de Europese Commissie over milieu en werkgelegenheid wordt gesteld, dat aan deze situatie een einde moet komen door de belastingdruk op de factor arbeid te verlagen, en andere belastingen te verhogen — onder andere milieuen energieheffingen — zodat de belastinginkomsten op hetzelfde niveau blijven.

Technologische beoordeling en ontwikkeling

37. Het CvdR erkent, evenals de Europese Commissie, dat het ontwikkelen van een O&TO-beleid op milieugebied niet alleen milieubescherming ten goede komt, maar ook tot concurrentievoordeel leidt in de milieusector in de landen die investeringen doen op dat gebied. Op die manier wordt ruimte voor groei en werkgelegenheid gecreëerd.

⁽¹⁾ COM(96) 500 def.

38. Het CvdR is verheugd over het feit dat in de Mededeling van de Commissie „De toekomst uitvinden”⁽¹⁾ onder andere de nadruk wordt gelegd op duurzame ontwikkeling en werkgelegenheid in het licht van het Vijfde Kaderprogramma voor onderzoek en technologische ontwikkeling in de Europese Unie. Daaruit blijkt duidelijk dat aan deze twee aspecten grote waarde wordt gehecht in het kader van het Europese O&TO-beleid.

39. Het CvdR sluit zich aan bij het idee van de Commissie voor het ontwikkelen van een flexibel informatiesysteem voor de verspreiding van de meest innovatieve en werkgelegenheidscheppende milieutechnologieën. Met een dergelijk systeem kunnen ondernemingen en overheidsinstellingen gemakkelijk op de hoogte blijven van actuele kennis op dit terrein.

Informatieverspreiding

40. In de Mededeling van de Commissie over milieu en werkgelegenheid wordt gesteld dat er reeds tal van initiatieven zijn ontplooid ten aanzien van de verspreiding van informatie aan zowel investeerders als consumenten, in de vorm van werkboeken, databanken, congressen, milieukeurmerken, enz. over milieuvriendelijkere productiemethoden, goederen en diensten.

41. Het CvdR sluit zich bij de Mededeling aan, waarin wordt benadrukt dat er niettemin in de toekomst nog meer informatie-activiteiten ontwikkeld en in stand gehouden moeten worden. Het Comité van de Regio's beveelt eveneens een grotere informatie-uitwisseling aan tussen het Europees Milieuagentschap en de verschillende regio's en lokale overheden.

Interne en buitenlandse markten

42. Het Comité wijst erop dat de Europese Interne Markt dé gelegenheid is voor Europese ondernemingen om hun aanbod te verbeteren, schaalvoordelen te benutten en, in het algemeen, concurrentievoordeel op de wereldmarkt te behalen. De milieusector in de EU kan profijt hebben van deze voordelen, die nog zullen worden versterkt door het ontwikkelen van een beleid dat tot doel heeft het gebruik van milieugerichte processen, goederen en diensten te doen toenemen. In dit verband sorteert het in aanmerking nemen van milieuoverwegingen bij publieke aanbestedingen veel effect. Het CvdR moedigt de Commissie aan in haar initiatief deze kwestie in een volgende mededeling verder uit te werken.

43. Bovendien erkent het CvdR, gezien het economische belang van overheidsbestedingen, dat liberalisering kan leiden tot aanzienlijke overheidsbesparingen. Deze middelen kunnen dan weer gebruikt worden voor het verhogen van de overheidsvraag naar projecten, goederen en diensten op milieuterrein.

Bijstelling van het arbeidsmarktbeleid

44. Het CvdR acht het van essentieel belang dat actief arbeidsmarktbeleid (onderwijs en opleiding) gericht is

op de behoeften die kunnen ontstaan met betrekking tot milieugebonden initiatieven en technologieën.

Financiële ondersteuning

45. Het CvdR toont zich verheugd dat zowel de Commissie als het Europees Parlement kenbaar hebben gemaakt dat een groter deel van de Gemeenschapsuitgaven aan het milieu besteed moet worden.

46. Het CvdR is het ermee eens dat een deel van de middelen uit de Structuurfondsen en het Cohesiefonds wordt besteed aan milieuprojecten, en dat er in overeenstemming met de Richtlijnen 85/337/EEG, 96/61/EG en 97/11/EG⁽²⁾ milieueffectrapportages moeten worden gemaakt in de regio's en gemeenten die financieel ondersteund worden via de Structuurfondsen. Het is belangrijk dat de reeds uitgestippelde strategie ter ondersteuning van projecten wordt voortgezet om de tenuitvoerlegging van de milieurichtlijnen in de begunstigde lid-staten goed te laten verlopen.

47. Het CvdR beoordeelt de in het kader van het GLB genomen begeleidende maatregelen, met duidelijke milieudoelstellingen, positief. Met deze maatregelen wordt duurzame ontwikkeling in plattelandsgebieden ondersteund en aan de steeds grotere vraag naar milieudiensten voldaan.

48. Het CvdR vindt het een goede zaak dat de Commissie in het kader van „Agenda 2000” heeft gewezen op de noodzaak milieu- en werkgelegenheidsdoelstellingen in aanmerking te nemen bij de voorstellen voor regelgeving inzake de vernieuwing van de Structuurfondsen en het Cohesiefonds en bij de toekomstige ontwikkeling van het GLB, met name voor het plattelandbeleid.

49. De Commissie stelt in de Mededeling over milieu en werkgelegenheid voor om betalingen door gebruikers van milieuvorzieningen te gebruiken als alternatieve financieringsbron, waardoor de milieu-uitgaven minder afhankelijk worden van het budget van nationale en regionale overheden. Het CvdR acht dit een interessante optie. Ook zouden sancties en boetes wegens milieu-overtredingen hiervoor gebruikt kunnen worden. Deze middelen kunnen dan worden ingezet in de regio waar de overtreding is begaan.

IV. HOE VERDER — KERNACTIVITEITEN

50. Het CvdR acht het gepast een aantal kanttekeningen te maken bij de vijf kernactiviteiten die in de Mededeling van de Europese Commissie over milieu en werkgelegenheid worden genoemd.

⁽¹⁾ COM(96) 332 def.

⁽²⁾ PB L 175 van 5.7.1985, blz. 40; PB L 257 van 10.10.1996, blz. 26; PB L 73 van 14.3.1997, blz. 5.

Eerste kernactiviteit („Benchmarking” ten aanzien van milieu en werkgelegenheid)

51. In verband met deze kernactiviteit beveelt het CvdR de Commissie aan erop te wijzen dat de milieustatistiek verbeterd moeten worden, zowel op communautair als nationaal niveau. Milieuoverwegingen moeten in aanmerking worden genomen in sectorale statistieken — industrie, energie, landbouw en vervoer; gegevens over milieu-uitgaven in de verschillende lidstaten moeten worden gehomogeniseerd; er moet een technologische infrastructuur komen voor het verzamelen en verspreiden van informatie over het milieu, en met name over ervaringen met de beste beschikbare technologieën en met benchmarking.

52. Voorts wil het CvdR onderstrepen dat informatieverspreiding aan regio's en lokale instellingen moet worden bevorderd. Het Comité vraagt de Commissie om steun voor het ontwikkelen van projecten op dit gebied om dat te bewerkstelligen.

53. Het CvdR is van oordeel dat er ook speciale aandacht uit zou moeten gaan naar het ontwikkelen van milieu-indicatoren en naar uitbreiding van de concepten van de nationale boekhouding, door het opstellen van satellietrekeningen van het milieu.

Tweede kernactiviteit (Technologische beoordeling en ontwikkeling)

54. Het CvdR adviseert de Commissie, in het kader van het bevorderen van de ontwikkeling en toepassing van schonere en efficiëntere technologieën, nog twee andere aspecten te benadrukken. Enerzijds moet bedrijven nog meer ondersteuning geboden worden voor innovatie en technologische ontwikkeling op dit gebied, door middel van economische en fiscale stimuli. Anderzijds is het van belang ervoor te zorgen dat deze technologieën ook verspreid en toegepast worden in minder ontwikkelde regio's en gemeenten in de EU. Zo kan worden voorkomen dat een nog grotere kloof ontstaat tussen deze en de andere, dynamischere gebieden, waar traditioneel de grootste investeringen zijn gedaan.

Derde kernactiviteit (Voortbouwen op Agenda 2000)

55. De Commissie zou zich, naar het oordeel van het CvdR, ervan bewust moeten zijn dat de kosten en de baten ongelijk verdeeld kunnen zijn over de verschillende regio's en gemeenten, ook al kunnen de milieumaatregelen in hun geheel bezien een positief netto-effect op de werkgelegenheid in de EU hebben.

56. De positieve effecten zullen zich vooral voordoen in die landen en regio's waar men zich altijd al meer met milieubescherming heeft beziggehouden en die daarom een voorsprong hebben op andere gebieden.

57. Vooral zeer vervuilende industrieën, in de regel grondstofverwerkend en behorend tot oude, in verval

geraakte sectoren, zullen de negatieve gevolgen voor de werkgelegenheid ondervinden. Landen en regio's die op dit terrein actief zijn, zullen het zwaarst getroffen worden door milieubescherpende maatregelen. Als ze bovendien niet zorgen voor de ontwikkeling van een milieu-industrie, zullen zij alleen nog goederen en diensten importeren, waardoor meer werkgelegenheidsproblemen ontstaan. Milieuwetgeving heeft dan niet alleen negatieve gevolgen voor het aantal bestaande arbeidsplaatsen; er is ook geen compensatie door het ontstaan van nieuwe banen, aangezien die buiten het land of de regio worden gecreëerd.

58. Dit mag niet gebeuren en daarom beveelt het CvdR aan, de tenuitvoerlegging van strengere regelgeving te laten samengaan met meer financiële steun uit de Structuurfondsen en het Cohesiefonds, gezien de huidige beperkingen in de overheidsuitgaven van de lidstaten. Deze steun zou ontoereikend kunnen blijken bij uitbreiding van de EU met landen in Midden- en Oost-Europa, waarbij de Gemeenschapsbegroting wordt gehandhaafd op het huidige percentage van het BBP.

Vierde kernactiviteit (Belasting- en prijsstructuren)

59. Naar de mening van het CvdR vormt deze kernactiviteit één van de belangrijkste aspecten voor het bereiken van de twee doelstellingen: het creëren van werkgelegenheid en milieubehoud. De Commissie zou wel in aanmerking moeten nemen dat een dergelijke belasting alleen doeltreffend kan zijn indien zij progressief is, en niet lineair, door de bedrijven in de meest vervuilende landen en/of regio's het zwaarst te belasten.

60. Daarnaast adviseert het CvdR de Commissie, in samenwerking met de lidstaten, meer marktgerichte instrumenten te ontwikkelen, die op Europees niveau gebruikt zouden kunnen worden voor milieudoelinden. Zij zou aan moeten geven welke instrumenten ze het meest efficiënt en geschikt acht.

61. Het CvdR beveelt de Commissie aan de wetgeving inzake handel met derde landen te herzien, opdat dezelfde milieu-eisen gesteld worden met betrekking tot de kwaliteit, betrouwbaarheid en veiligheid van grondstoffen, natuurlijke producten en afgeleide producten die als voedingsmiddelen dienen, als worden gesteld aan in de EU geproduceerde en verwerkte producten.

Vijfde kernactiviteit (Onderwijs en scholing op milieugebied)

62. Het CvdR vindt dat opleiding op het gebied van milieu en natuurlijke hulpbronnen, ofschoon zij in de gehele EU steeds belangrijker wordt, vooral van groot belang kan zijn voor de oude industriegebieden. Deze regio's hebben niet alleen met ernstige milieuproblemen

af te rekenen, maar zij hebben tevens te maken met een industrie die in het algemeen zeer vervuilend is en in crisis verkeert, met een groot verlies aan arbeidsplaatsen. Milieuherstel, technologische aanpassing van de bestaande industrieën, met name het ontwikkelen van schonere technologieën, en de noodzaak tot diversifiëring van de productiestructuur, maken het ontwikkelen van milieusectoren tot een sterk alternatief voor de toekomst. Daarvoor zijn onderwijs en scholing op milieugebied voor werknemers essentieel. Om dit te bewerkstelligen zou vernieuwing van het basisonderwijs en vooral het middelbaar en hoger onderwijs in die zin bevorderd moeten worden, evenals permanente educatie en bijscholing voor zowel werkhebbenden als werkzoekenden.

V. CONCLUSIE

63. Het CvdR acht het, in het kader van de door de Commissie voorgestelde acties, van belang de volgende aspecten eveneens te overwegen:

- Gezien de belangrijke plaats die toeristische activiteiten in veel regionale economieën innemen, zou deze

sector ook genoemd moeten worden. Enerzijds is ontwikkeling van het toerisme afhankelijk van milieugerichte acties in andere sectoren van de economie, anderzijds van acties die invloed hebben op de ruimtelijke ordening, zowel in stads- als plattelandsgebieden. Tegelijkertijd is het echter belangrijk dat binnen de toeristische sector specifieke milieu-initiatieven worden ontplooid om werkelijk duurzaam toerisme te kunnen bereiken.

- Aangezien in het midden- en kleinbedrijf veel arbeidsplaatsen gecreëerd kunnen worden en deze ondernemingen met de grootste problemen te maken kunnen krijgen bij het invoeren van schone technologieën, zou de noodzaak van het opzetten van programma's ter stimulering en ter ondersteuning van het MKB benadrukt moeten worden. Zo kunnen eventuele technische en financiële belemmeringen worden weggenomen. De uitvoering van deze programma's zou op Europees niveau vergemakkelijkt moeten worden.
- Ten slotte zouden de kosten van milieuvriendelijk handelen in de marktprijzen van de producten verwerkt moeten worden, wil men het consumentengedrag overeenkomstig de beoogde milieudoelstellingen beïnvloeden.

Brussel, 19 november 1998.

De voorzitter
van het Comité van de Regio's
Manfred DAMMEYER